

รูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่

THE MODEL OF EDUCATIONAL MANAGEMENT OF THE PARIYATTIDHAMA SCHOOLS IN CHIANG MAI PROVINCE

อภิรมย์ สีตาคำ

Aphirom Sridakam

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

aphirom.see@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ (2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ และ (3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 11 รูป ครู จำนวน 61 รูป/คน และนักเรียน จำนวน 225 รูป ของโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน (2) โรงเรียนเซตุนศึกษา (3) โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มจร. และ (4) โรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.95$) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ปัจจัยด้านคุณภาพของครูอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ปัจจัยด้านทุนและวัสดุอุปกรณ์

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) ปัจจัยด้านคุณภาพของสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.58) ปัจจัยด้าน
คุณลักษณะของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.56)

การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
การบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า
รูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ควรประกอบด้วย รูปแบบจำนวน 8 ตัวแปร
ดังนี้ 1) ผู้บริหารมืออาชีพ 2) การมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) มีความคาดหวังต่อนักเรียน
สูง 4) เน้นการเรียนการสอน 5) การสอนอย่างมีวัตถุประสงค์ 6) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7)
การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ 8) องค์กรแห่งการเรียนรู้ หลังจากนั้น ผู้วิจัย
ได้ทำการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปร เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า (1)
องค์ประกอบด้านผู้บริหารมืออาชีพ (Professional Leadership) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93)
(2) องค์ประกอบด้านความคาดหวังต่อนักเรียนสูง (High expectation of all learners) มีค่าเฉลี่ยใน
ระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.92) (3) องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Share vision
and goals) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) (4) องค์ประกอบด้านการเน้นการเรียนการสอน
(Focus on teaching and learning) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.83) (5) องค์ประกอบด้าน
สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Stimulating and secure learning environment) มีค่าเฉลี่ย
ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71) (6) องค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความ
น่าเชื่อถือ (Accountability) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71) (7) องค์ประกอบด้านการสอนที่มี
วัตถุประสงค์ (Purposeful teaching) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.57) และ (8) องค์ประกอบด้าน
องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Communities) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.56)

ผลการประชุมกลุ่มสัมมนาเพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของ
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน
ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหาได้รูปแบบ 7 ประการ ได้แก่ (1) ด้านภาวะผู้นำ (2) ในด้านการมีส่วนร่วม
ของชุมชน (3) ในด้านคุณภาพของครู (4) ในด้านคุณลักษณะของนักเรียน (5) ในด้านคุณภาพสื่อ
(6) ในด้านสภาพแวดล้อม และ (7) ในด้านประกันคุณภาพภายใน

คำสำคัญ: การบริหาร, การศึกษา, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ABSTRACT

This research there is 3 objectives: (1) to study the educational administration model of Phrapariyattidham School Department of General Education in Chiang Mai,(2) to develop a model of educational administration of Phrapariyattidham School Department of General Education in Chiang Mai and (3) to present an effective educational administration model of Phrapariyattidham School Department of General Education in Chiang Mai. This research is a combination of quantitative research and qualitative research. The population groups used in this research was 11 administrators, 61 teachers, and 225 students of 4 schools in the general education department of Pariyatitham School in Chiang Mai, namely (1) Samakkhi Wittayathan School (2) Chetu School. Phon Sueksa (3) Pali Sathit Suksa School, KMUTT and (4) Somdej Phra Phutthachinwong School. The results of the study were as follows:

The model of educational management of the Phrapariyattidham schools in Chiang Mai province, it was found that the factors affecting the quality of education standards at Phrapariyattidham School in Chiang Mai Province have a total average The factors with the highest mean respectively were leadership factors at high level ($\bar{x}$ = 3.98), internal quality assurance factors ($\bar{x}$ = 3.95). The participation of the community was at a high level ($\bar{x}$ = 3.91), the teacher's quality factor was at a high level ($\bar{x}$ = 3.78), the environment factor was at a high level ($\bar{x}$ = 3.71), and the cost factor and equipment were. At a high level ($\bar{x}$ = 3.67) Media quality factor At a high level ($\bar{x}$ = 3.58) factors of student characteristics At a high level ($\bar{x}$ = 3.56).

Interview with opinions of experts and experts on the development of educational administration model of Phrapariyattidham School Department of General Education In Chiang Mai, it was found that the educational administration model of Phrapariyattidham School should consist of 8 variables as follows: 1)

professional manager 2) having shared vision and objectives 3) having high expectations of students 4) focusing on teaching and learning 5) teaching with objectives 6) condition environment conducive to learning 7) Quality assurance 8) The organization of learning. Sorted in descending order, it was found that (1) the professional management component Professional Leadership ($\bar{x}$ = 3.93) (2) High expectation of all learners ($\bar{x}$ = 3.92) (3) components of shared vision and goals (Share vision and goals) were averaged at a high level ($\bar{x}$ = 3.85) (4) components of focus on teaching and learning) High Mean ($\bar{x}$ = 3.83) (5) Stimulating and secure learning environment High Mean ($\bar{x}$ = 3.71) (6) quality assurance Verification and Reliability Accountability was high ($\bar{x}$ = 3.71), (7) Purposeful teaching component was high ($\bar{x}$ = 3.57) and (8) organizational component of Learning Communities had a high level average ($\bar{x}$ = 3.56).

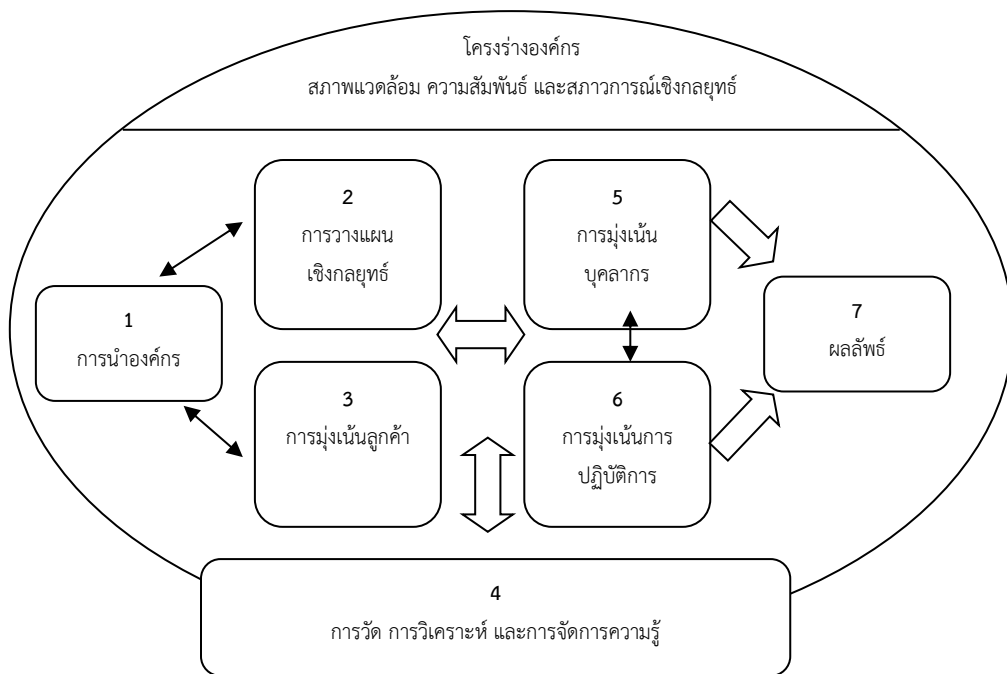
Results of a seminar group meeting to present an effective educational administration model of Phrapariyattidhamma School Department of General Education According to the recommendations of the administrators, teachers and students, the researcher used seven forms of content synthesis methods, namely (1) leadership, (2) community participation, and (3) teacher quality. (4) in terms of student characteristics, (5) in media quality, (6) in environment, and (7) in internal quality assurance.

Key words: Management, Education, Pariyattidhamma Schools.

บทนำ

การบริหารจัดการระบบคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลกระทบต่อนักเรียนอันเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา ระบบบริหารจัดการ ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นระบบที่จะพัฒนาองค์กรให้มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ โดยอิงแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์

รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award TQA) มาพัฒนาขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากระบบดังกล่าวมีพื้นฐานทางด้านเทคนิคและกระบวนการตัดสินรางวัลเช่นเดียวกับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (Malcolm Baldrige National Quality Award-MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่างๆหลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์โดยเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น ประเทศออสเตรเลีย เรียกว่า Australian Business Excellence Award (ABEA) สิงคโปร์ เรียกว่า Singapore Quality Award (SQA) ญี่ปุ่น เรียกว่า Japan Quality Award (JQA) สหภาพยุโรป เรียกว่า European Quality Award (EQA) ส่วนประเทศไทยเรียกรางวัลนี้ว่า Thailand Quality Award (TQA) ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการประเมิน คือ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ซึ่งในด้านการศึกษามีการนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในองค์กรสถาบัน และสถานศึกษาต่าง ๆ โดยได้กำหนดกรอบเกณฑ์ด้านการจัดการศึกษาเพื่อผลงานที่เป็นเลิศ (Baldrige Education Criteria for Performance Excellence) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เพื่อช่วยให้มีการทำความเข้าใจและปรับใช้ในวงการศึกษาเพื่อการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียน โดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบเพื่อช่วยให้องค์กร โรงเรียนสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 1-2) สำหรับประเทศไทย สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ และดำเนินการตรวจประเมินองค์กรที่มีความประสงค์เสนอเพื่อขอรับรางวัล องค์กรที่ผ่านการตรวจประเมินได้รับคะแนนตั้งแต่ 650 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน จะได้ TQA และมีสิทธิใช้ตราสัญลักษณ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ถ้าได้ไม่ถึง 650 คะแนน แต่มากกว่า 350 คะแนน จะได้รับ TQC (Thailand Quality Class) แต่สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติยังไม่ได้มีการกำหนดเกณฑ์สำหรับการศึกษาเป็นการเฉพาะ สถาบันการศึกษาที่ประสงค์จะขอรับการประเมินเพื่อขอรับรางวัลคุณภาพแห่งชาติ จึงยังคงต้องยึดตามเกณฑ์ TQA (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 7) โดยมีกรอบแนวคิด ดังนี้

จากผังโครงสร้างองค์กร กำหนดให้องค์กรอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่องค์กรปฏิบัติงานอยู่ ความสัมพันธ์ที่สำคัญในการทำงาน ความท้าทายและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ ส่วนการปฏิบัติการของระบบด้วยเกณฑ์ 6 หมวดตรงกลางภาพ ระบุลักษณะของการปฏิบัติการและผลลัพธ์ที่องค์กรบรรลุการนำองค์กร (หมวด 1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (หมวด 2) และการมุ่งเน้นลูกค้า (หมวด 3) ประกอบกันเป็นกลุ่มการนำองค์กร หมวดต่าง ๆ เหล่านี้ ถูกจัดเข้าไว้ด้วยกันเพื่อเน้นความสำคัญว่าการนำองค์กรต้องมุ่งที่กลยุทธ์และลูกค้า ผู้นำระดับสูงต้องกำหนดทิศทางขององค์กรและแสวงหาโอกาสทางธุรกิจในอนาคต การมุ่งเน้นบุคลากร (หมวด 5) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (หมวด 6) และผลลัพธ์ (หมวด 7) ประกอบกันเป็นกลุ่มผลลัพธ์ โดยบุคลากรและกระบวนการปฏิบัติการที่สำคัญ มีบทบาททำให้การดำเนินการสำเร็จและนำไปสู่ผลการดำเนินการโดยรวมขององค์กร การทำงานทุกอย่างมุ่งสู่ผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วยผลลัพธ์ด้านผลิตภัณฑ์และกระบวนการด้านการมุ่งเน้นลูกค้า ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร และด้านการเงินและตลาด ลูกศรแนวนอนที่ตรงกลางของภาพแสดงการเชื่อมโยงกลุ่มการนำองค์กรเข้ากลุ่มผลลัพธ์ ซึ่งความเชื่อมโยงดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร นอกจากนั้น ลูกศรนี้ยังแสดงถึงความสัมพันธ์

โดยตรงระหว่างการทำองค์กร (หมวด 1) และผลลัพธ์ (หมวด 7) ส่วนลูกศร 2 ทิศทางนั้นแสดงถึง
ความสำคัญของข้อมูลป้อนกลับในระบบการจัดการผลการดำเนินการที่มีประสิทธิผลและการวัด การ
วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (หมวด 4) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรมีการจัดการที่มี
ประสิทธิผล และมีการปรับปรุงผลการดำเนินการและความสามารถในการแข่งขันโดยใช้ระบบที่ใช้
ข้อมูลจริงและองค์ความรู้เป็นแรงผลักดัน การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นพื้นฐาน
ของระบบการจัดการผลการดำเนินการโดยรวม (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2556: 8-9)

อย่างไรก็ตาม จากผลการประเมินโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ผ่านการ
ประเมินและได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จำนวน 209 แห่ง (ร้อยละ 53.45) และ
ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานการศึกษา จำนวน 182 แห่ง (ร้อยละ 46.55) จากจำนวน
โรงเรียนทั้งหมด 391 แห่ง แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีสัดส่วนการ
ผ่านการประเมินการรับรองคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาในสัดส่วนที่น้อย คือ ร้อยละ 53.45
เท่านั้น และสำหรับผลการประเมินการศึกษา ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่ไม่ได้
คุณภาพมาตรฐาน จำนวน 182 แห่ง เป็นรายมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานด้านผู้เรียน ครูผู้สอน และ
ผู้บริหาร สรุปได้ว่า มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั้ง 3 ด้าน
ไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน คือ ด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย 2.55 ด้านครูผู้สอนที่มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดคือ มี
ค่าเฉลี่ย 2.22 และด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ย 2.37 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังมีปัญหาอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความ
ต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดหาหรือจัดจ้างครูและอุปกรณ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการได้อย่าง
พอเพียง จำนวนคู่มือแต่ละรายวิชา ไม่เพียงพอกับจำนวนครูผู้สอน รวมทั้งไม่สามารถขยายสถานที่
เรียนให้มีสัดส่วนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการ
บริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา พบว่า ผู้เรียนขาดความสนใจในการ
เรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ความพร้อมในการจัดการศึกษาในด้านบุคลากร มีความ
เพียงพอในเชิงปริมาณ แต่ขาดแคลนในเชิงคุณภาพ นอกจากนี้ ยังประสบกับปัญหาการขาดขวัญ
กำลังใจในการปฏิบัติงานอีกด้วยทั้งในด้านค่าตอบแทน สวัสดิการ และความก้าวหน้าในวิชาชีพ จึงทำ
ให้เกิดความเฉื่อยชา ขาดแรงกระตุ้น ที่จะพัฒนาคุณภาพการทำงานของตนให้เจริญก้าวหน้าอย่างเห็น
ได้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะทางราชการยังไม่ได้บรรจุบุคลากรของโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้ เป็นข้าราชการ

หรือพนักงานของรัฐ แต่มีฐานะเป็นเพียงลูกจ้างของโรงเรียนเท่านั้น บุคลากรมีลักษณะคล้ายเป็นงาน
อาสาสมัคร มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่รับผิดชอบบ่อย ทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง มีไม่เพียง
พอที่จะช่วยดำเนินกิจกรรมการเผยแพร่ธรรมและขยายการจัดการศึกษาตาม อัยยาศัยให้กว้างขวาง มี
ปัญหาความรู้ ความสามารถและศักยภาพในด้านภาษาต่างประเทศ การสอน เทคนิคการนำเสนอ การ
ใช้สื่อ การใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น และการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่โดยเฉพาะการบริหารการเงิน
และงบประมาณ และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งการจัดการด้านงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจ
สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาารูปแบบการบริหารการศึกษา
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ และนำเสนอรูปแบบการบริหาร
การศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ให้มี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
ศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งเชิง
ปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการ
วิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 11 รูป ครู จำนวน 61 รูป/คน และนักเรียน จำนวน 225 รูป ของ
โรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียน
สามัคคีวิทยาทาน (2) โรงเรียนเขตพุนศึกษา (3) โรงเรียนบาลีสถิตศึกษา มจร. และ (4) โรงเรียน
สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ โดยการจัดเก็บข้อมูลจากการแบบสอบถามกับกลุ่มผู้บริหารทั้งในระดับสูงและ

ระดับกลาง จำนวน 11 รูป และครู จำนวน 61 รูป/คน และการกำหนดกลุ่มนักเรียนที่เป็นตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณตามตารางของยามาเน (Yamane) ในระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 510 รูป/คน ได้เท่ากับ 225 รูป จากขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ผู้วิจัยจะนำไปกระจายโอกาสในการถูกเลือกได้ในทุกกลุ่มที่ใช้ในการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน ด้วยวิธีการสุ่มเก็บตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) และการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก โดยการสำรวจพื้นที่ การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหาร การศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร และครู นักวิชาการทางการศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดเชียงใหม่ และนักวิชาการจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร และแบบสอบถามครู และนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามตามแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพการศึกษา และทฤษฎีการบริหารการศึกษา/การบริหารสถานศึกษา แบบสอบถาม/สัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบสอบถาม/สัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารชุดที่ 2 แบบสอบถาม/สัมภาษณ์สำหรับครู และชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

การเก็บรวบรวมการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยไว้ ดังนี้ การยื่นหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลทำวิจัย หลังจากนั้นได้นัดหมายเดินทางไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่พร้อมหนังสือแนะนำตัวผ่านผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับผู้บริหารโรงเรียน คณะสงฆ์ ตัวแทนคณะครู และนักเรียน และจัดส่งแบบสอบถามและติดตามจัดเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองภายหลังการส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาได้ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบคัดเลือกแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์หาค่าต่างๆ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยดำเนินการดังต่อไปนี้ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive

Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และ
ค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์หาระดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพ
มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean)
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายปัจจัยและโดยรวมแล้วนำเสนอผลการ
วิเคราะห์เป็นตาราง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐาน
การศึกษาของโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อย
ละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการ
สังเคราะห์ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษา
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 7 ด้าน คือ (1) ภาวะผู้นำ (2)
การมีส่วนร่วมของชุมชน (3) คุณภาพของครู (4) คุณลักษณะของนักเรียน (5) คุณภาพของสื่อ (6)
สภาพแวดล้อม และ (7) การประกันคุณภาพภายใน นำเสนอเป็นความเรียงพรรณนาและจัดหมวดหมู่
ตามความคิดเห็น

การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย เป็นการนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางวิเคราะห์
ประกอบการบรรยาย ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่าย
พร้อมการบรรยาย และการเผยแพร่บทความในการประชุมทางวิชาการและสื่อสารสนเทศ

ผลการวิจัย

รูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัด
เชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัด
เชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ คือ
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ปัจจัยด้านการประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 3.95$)
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) ปัจจัยด้านคุณภาพของครูอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.78$) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ปัจจัยด้านทุนและวัสดุอุปกรณ์
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ปัจจัยด้านคุณภาพของสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ปัจจัยด้าน
คุณลักษณะของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อเรียงโดยใช้กลุ่มสถานภาพ จากมากไปหา
น้อย พบว่า กลุ่มผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมใน

จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14) รองลงมาคือ กลุ่มครู อยู่ในระดับมาก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72) และกลุ่มนักเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.68)

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนา
รูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ซึ่งแบ่ง
ออกเป็นผู้บริหารระดับสูงที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย จำนวน 4 รูป ผู้บริหารโรงเรียนและครู ซึ่งเป็น
ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 10 รูป/คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive method)
พบว่า รูปแบบการบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัด
เชียงใหม่ ควรประกอบด้วย รูปแบบจำนวน 8 ตัวแปร ดังนี้ 1) ผู้บริหารมืออาชีพ 2) การมีวิสัยทัศน์
และวัตถุประสงค์ร่วมกัน 3) มีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง 4) เน้นการเรียนการสอน 5) การสอนอย่าง
มีวัตถุประสงค์ 6) สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 7) การประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และ
ความน่าเชื่อถือ 8) องค์กรแห่งการเรียนรู้

ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการ
บริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เรียงตามลำดับมากไปหาน้อย พบว่า (1) องค์ประกอบด้านผู้บริหารมือ
อาชีพ (Professional Leadership) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93) (2) องค์ประกอบด้านความ
คาดหวังต่อนักเรียนสูง (High expectation of all learners) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.92) (3)
องค์ประกอบด้านการมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Share vision and goals) มีค่าเฉลี่ยใน
ระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) (4) องค์ประกอบด้านการเน้นการเรียนการสอน (Focus on teaching and
learning) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.83) (5) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
(Stimulating and secure learning environment) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71) (6)
องค์ประกอบด้านการประกันคุณภาพ การตรวจสอบได้และความน่าเชื่อถือ (Accountability) มี
ค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.71) (7) องค์ประกอบด้านการสอนที่มีวัตถุประสงค์ (Purposeful
teaching) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.57) และ (8) องค์ประกอบด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้
(Learning Communities) มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.56)

จากผลการประชุมกลุ่มสัมมนา เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารครูผู้สอน และนักเรียน

ซึ่งผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหาได้
แนวทาง 7 ประการ ดังนี้

1. ในด้านภาวะผู้นำ ควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุและมีตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส ทำให้มีภารกิจทั้งงานทาง
คณะสงฆ์ในด้านการบริหารปกครองวัด และงานด้านศาสนกิจเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่
พุทธศาสนิกชน ทำให้บางครั้งไม่สามารถดูแลกิจการงานศึกษาได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น จึงควรพัฒนา
ความรู้ทางด้านการบริหารเพื่อการจัดสรรเวลาและกระจายงานให้กับผู้บริหารที่อยู่ได้บังคับบัญชาให้มี
ทิศทางการทำงานเดียวกัน ซึ่งผู้บริหารควรมีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเองในด้านหลักการ
บริหาร เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะ
แนวคิดทฤษฎีในการบริหารงาน ความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษา
และสามารถนำหลักการเหล่านี้มาปฏิบัติงานได้ใช้จริง ควรเปิดใจให้กว้างและยอมรับฟังความคิด
ความรู้สึกร่วมกัน และปล่อยวางในบางเรื่องให้มากขึ้น คือรู้จักการกระจายอำนาจและหน้าที่
รับผิดชอบแก่บุคลากรคนอื่นๆ ควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีความอดทน อดกลั้น และไม่ควรยึดติด
ตนเองมากกว่าองค์กร ควรนำหลักทางสายกลางมาใช้ในการบริหาร คือ รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง
ซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังหลักธรรม
เช่น หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการเป็นผู้บริหารที่ดี เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับ
ครูผู้สอน บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชน

2. ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้บริหารและครูควรทำหน้าที่ในการประสานงานและ
เชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชน องค์กรอื่นๆ ภายนอก โดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนทั้งใน
เรื่องการพัฒนาและการส่งเสริมด้านวัฒนธรรม เพื่อที่จะทำให้โรงเรียนได้รับชื่อเสียง ความเชื่อถือ และ
การยอมรับทั้งจากบุคคลภายใน และภายนอก ยิ่งกว่านั้นโรงเรียนควรมีการระดมทรัพยากรบุคคลที่มี
ความรู้ความสามารถเข้ามาร่วมงานทางวิชาการ เป็นต้นว่า ประชาชนชาวบ้าน ซึ่งเป็นครูภูมิปัญญา
ท้องถิ่น รวมไปถึงการเชิญครูอาจารย์ที่ปลดเกษียณจากราชการให้มาร่วมการพัฒนาทางวิชาการทั้งใน
ด้านการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านบริหาร

3. ในด้านคุณภาพของครู ควรมีการพัฒนาคุณภาพด้านเทคนิคการเรียนการสอนของครู
เนื่องจากครูที่ทำการสอนประจำ ส่วนใหญ่ที่เป็นครูศฤงคาร์ทำการสอนตั้งแต่เป็นพระภิกษุ เมื่อลา
สิกขาบทออกไปก็ยังทำการสอนมาจนถึงปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ไม่ผ่านการ

สอดคล้องเลือก ดังนั้นจึงขาดความชำนาญในการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน บางส่วนขาด
อุดมการณ์ในการทำงาน และมีปัญหานี้สิน เพราะรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ เนื่องจากมีรายได้น้อย ดังนั้น
โรงเรียนควรแก้ปัญหาในการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเพื่อช่วยเหลือในการแบ่งเบาภาระ พร้อมทั้ง
การพัฒนางานด้านวิชาการแก่ครูผู้สอน เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการ
เรียนการสอนให้พัฒนายิ่งขึ้น

4. ในด้านคุณลักษณะของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่มาจากสภาพครอบครัวที่มี
ฐานะยากจน ส่งผลต่อโอกาสในการได้รับการศึกษาที่ดี ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีความ
ยากลำบากในการถ่ายทอดความรู้ที่เท่าเทียมกัน ประกอบกับนักเรียนในชั้นเรียนมีวุฒิภาวะการเรียนรู้
ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนในภาพรวม ส่วนในคุณลักษณะทางพฤติกรรม ส่วนใหญ่ไม่
มีปัญหามากนัก เนื่องจากเป็นสมณเพศ จึงมีกฎระเบียบควบคุมทั้งในส่วนผู้ปกครองที่เป็นเจ้าอาวาส
และพุทธศาสนิกชนที่ช่วยสอดส่องดูแล ประกอบกับวัตรปฏิบัติของสงฆ์มีส่วนในการช่วยขัดเกลาทาง
สังคมให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดี แต่ควรส่งเสริมในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกชั้นเรียนที่
เกี่ยวข้องกับสงฆ์ เช่น การจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน
กิจกรรมสืบสานและอนุรักษ์ประเพณี รวมไปถึงกิจกรรมพัฒนาหรือช่วยเหลือสังคมในด้านอื่น ๆ ที่
เหมาะสมกับสมณวิสัย ส่วนในเรื่องการลาออกกลางคัน มีบางส่วนที่นักเรียนได้ลาสิกขาในระหว่าง
การศึกษา ทำให้เกิดบางแห่งมีจำนวนนักเรียนลง ประกอบกับปัจจุบันผู้บวชมีจำนวนลดลง ดังนั้น
โรงเรียนควรสร้างแรงจูงใจในการเรียนทั้งในด้านทุนการศึกษาและทุนเล่าเรียนอื่นๆ รวมไปถึงการ
สร้างมาตรฐานการศึกษาให้ใกล้เคียงกับสถานศึกษาจากภายนอก

5. ในด้านคุณภาพสื่อ ส่วนใหญ่หลายโรงเรียนมีปัญหาเรื่องสื่อการสอน เช่น มีสภาพเก่า
ชำรุดหรือไม่ได้คุณภาพ มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับ
การจัดสรรงบประมาณจำกัดและครูบางส่วนขาดความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อ ดังนั้น จึงควร
พัฒนาครูในด้านความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และควรให้มีแผนในการ
ฝึกอบรมงานแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรมหรือการฝึกปฏิบัติกับครูในสถานศึกษา
ภาครัฐหรือเอกชนที่มีความพร้อม หลังจากนั้น จึงจัดระดมทุนในการจัดหาซื้อสื่อการเรียนการสอน
เช่น การจัดผ้าป่าระดมทุน การขอรับบริจาค หรือการแสวงหาช่องทางอื่นๆ จากรายได้ที่เกี่ยวข้องกับ
พระพุทธศาสนา

6. ในด้านสภาพแวดล้อม เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในวัด ซึ่งเป็นสถานที่สาธารณะของชุมชน และบางแห่งเป็นศาสนสถานสำคัญของชาติ ทำให้มีปัญหาในการจัดสรรพื้นที่ทั้งในด้านอาคารสถานที่ สถานที่จอดรถ และสถานที่จัดกิจกรรมของนักเรียน เพราะต้องใช้พื้นที่ร่วมกันสถานศึกษาบางแห่งขาดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาคารสถานที่ยังขาดการบำรุงรักษา การขยายพื้นที่ใหม่ไม่สามารถทำได้ เพราะต้องใช้งบประมาณสูง ดังนั้น โรงเรียนควรมีการวางแผนในการปรับแต่งพื้นที่ให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาที่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า การปรับปรุงภูมิทัศน์ควรเน้นการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าร่วมกับศาสนสถาน อาทิ โรงเรียนบางแห่งมีจุดเด่นที่สำคัญ เนื่องจากตั้งอยู่ในศาสนสถานสำคัญของชุมชนและเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

7. ในด้านประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีการวางแผนนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนเพื่อกำหนดผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์และเป้าหมาย และจัดทำแผนประกันคุณภาพให้เป็นส่วนหนึ่งของภารกิจการทำงานประจำวัน รวมทั้งการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร กลุ่มครูเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรพัฒนาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพมากขึ้น สอดคล้องกับทองทิพย์ วิริยะพันธุ์ (2550: 3) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารมืออาชีพที่จำเป็นประกอบด้วย มีความฉลาดรอบรู้ สามารถรับรู้เข้าใจและตีประเด็นสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เร็ว สามารถมองภาพรวม คือ มหภาค (macro) และภาพย่อยในรายละเอียด คือ จุลภาค (micro) ได้มีเป้าหมายและให้คุณค่าต่อการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน มีความกระตือรือร้นในการทำงานสูงและมีพลังที่จะมุ่งมั่นบริหารงานเพื่อความสำเร็จขององค์กร สนใจความเป็นไปต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกและอยากเรียนรู้ตลอดเวลา มีวิสัยทัศน์และสามารถนำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถทำให้ผู้อื่นยอมทำตามมีความสามารถในการจดจำทั้งเรื่องราวเหตุการณ์และบุคคลมีความโอบอ้อมอารี รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราไว้วางใจได้ เพื่อจะได้สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ร่วมงานมีความสามารถในการจูงใจผู้อื่นมีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและทำตัวให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกน้อง

อย่างไรก็ตาม กรมสามัญศึกษา (2542 : 12-18) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของผู้บริหารการศึกษาไว้ ได้แก่ ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษา ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา เป็นผู้นำและสร้างผู้นำสร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2545: 1) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่โรงเรียนมีผู้บริหารที่เห็นความสำคัญและมุ่งเน้นการพัฒนางานวิชาการ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถแปลงความคิดสู่การปฏิบัติและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน ผู้บริหารมียุทธวิธีการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ได้ผลที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของครู การให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนา การมีจุดร่วมในการพัฒนาและการใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตรผู้บริหารมียุทธวิธีการบริหารจัดการปัจจัยเกื้อหนุนให้เอื้อต่อการพัฒนาแบบครบวงจร

ในงานการศึกษาของ เก็กนก เอื้องวงศ์ (2547: 19-20) พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นทุ่มเทและจริงจังต่อการทำงาน ผู้บริหารมีความสนใจใฝ่เรียนรู้และมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมผู้บริหารมีการบริหารที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร ซึ่งผลการศึกษาของ สมาน พงษ์จำนงค์ (2547: 1) พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ประกอบด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ได้แก่ มีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคเป็นแบบอย่างในการครองตนครองคนและครองงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละเพื่องานในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อผลงาน โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ มีอารมณ์มั่นคง หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อปัญหาและอุปสรรคเป็นแบบอย่างในเรื่องของความอดทนและสู้งาน พุดจาสุภาพชัดเจน น้ำเสียง น่าฟัง ด้านความรู้ความสามารถ ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายการบริหารงานโรงเรียน สามารถกำหนด

ลักษณะงาน มอบหมายงานให้บุคลากรได้อย่างเหมาะสมมีความรู้ความสามารถในหลักวิชาการบริหาร และการจัดการมีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และสามารถ นำไปบริหารจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้อง ด้านทักษะทางการบริหาร ได้แก่ สามารถวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และยุ่งยากซับซ้อน ได้อย่างลุล่วงและเหมาะสม สามารถประสานงาน สร้าง ความสัมพันธ์อันดี สร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชน บริหารแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานและบริหารจัดการ ด้านวิสัยทัศน์ ได้แก่ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ สนับสนุนส่งเสริมผลักดันบุคลากรและแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อการปฏิบัติงานให้ บรรลุผลตามวิสัยทัศน์ กำหนดเป้าหมายและสร้างภาพลักษณ์ของหน่วยงานในอนาคตได้อย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน ได้แก่ บริหารโรงเรียนโดยมุ่ง ประโยชน์ขององค์การเป็นหลักสร้างบุคลากรให้เป็นผู้นำและกระจายอำนาจหรือมอบหมายงานที่ เหมาะสมให้และจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน อาคารสถานที่ให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่น สะอาดเป็น ระเบียบเรียบร้อยตามหลัก 5 ส. บริหารโรงเรียนมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและ บุคคลทั่วไป

ในงานศึกษาของ สมชาย เทพแสง (2547: 1) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพ โดยรวมของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร การบริหารเวลา สิ่ง อำนวยความสะดวกและเทคโนโลยี และประสิทธิภาพในการบริหาร และงานศึกษาของ ชุตินา สัจ จานันท์ (2549 : 95-96) พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาตามอรรถาธิบายของวัดที่ประสบ ผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหารที่สำคัญหลายประการซึ่งมีองค์ประกอบหนึ่งได้แก่ ผู้นำ คือ เจ้าอาวาสที่เพียบพร้อมด้วยภาวะผู้นำ จริยวัตร ความรู้ ความสามารถ ชื่อเสียง เกียรติคุณและ ผลงานที่โดดเด่นทั้งในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา การบริหาร การพัฒนาและอื่น ๆ รวมทั้งความ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้และ ปลุกฝังหลักธรรม เช่น หลักสัปปุริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับการเป็นผู้บริหารที่ดี ดังเช่นใน งานศึกษาของ อรณุช โชติพิมพ์ (2556: ข) ได้เสนอแนะว่า ผู้บริหารควรนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มา ประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อที่จะทำให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์กรการศึกษายิ่งขึ้น

ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน จากการทดสอบไม่พบความสอดคล้องทางสถิติ แตกต่าง จากผลของศึกษาของ สิทธิกร อ้วนศิริ (2555: 68) ซึ่งพบว่า ตัวแปรการมีส่วนร่วมของชุมชนส่งผล

โดยรวมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะให้โรงเรียนประสานงานและเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนหรือองค์กรอื่นๆ ภายนอกให้มากขึ้น ซึ่งหากชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ก็จะเกิดผลดีหลายประการ เช่น ช่วยให้ชุมชนรักโรงเรียน ช่วยดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สิน ช่วยให้ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ที่จำเป็น และช่วยดูแลความประพฤติและความปลอดภัยของนักเรียน (ไพรัช อรรถกามานนท์ และมัทนา โขควรวรรณกร, 2552: 17-21) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษานับว่ามีความสำคัญยิ่ง ชุมชนในอดีตได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ พลัง ศรัทธาและทรัพย์สินเงินทองจำนวนมากในการก่อสร้างและทำนุบำรุงวัดให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน (วิจิต นันทสุวรรณ, 2541: 22) และยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งด้านการเงิน วัสดุ แรงงานและกำลังใจ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และถือเป็นหน้าที่ของประชาชนและชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่นเดียวกับการศึกษาของ เก๊จกนก เอื้อวงศ์ (2547: 19-20) ซึ่งพบว่า การที่ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและชุมชนให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ โดยกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และงานศึกษาของ ชุตินา สัจจามันท์ (2549 : 95-96) ซึ่งพบว่า ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาตาม อรรถาธิบายของวัดที่ประสบผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหารที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มีความร่วมมือ มีเครือข่ายและวัดสาขา ไม่เฉพาะในประเทศแต่ขยายไปยังต่างประเทศด้วย

ทั้งนี้ สุรางค์ โค้วตระกูล (2544 : 285) กล่าวว่า ไม่มีวิธีการสอนใดที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนทุกคน ในการสอนจำเป็นจะต้องคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียน ผู้เรียนที่ต่างกันจะชอบวิธีการสอนของครูที่ต่างกัน และครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมักได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ด้านอื่นด้วย ทำให้มีความรับผิดชอบที่นอกเหนือจากการสอนไม่สามารถใช้เวลาทุ่มเทในการทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ จึงทำให้ไม่สามารถวางแผนการสอนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ มาณี ไชยธีรานุวัฒนศิริ (อ้างถึงในพิมพ์อร สดเอี่ยม, 2547 : 93) ที่ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยพระระดับที่สัมพันธ์กับความมุ่งมั่นทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมหิดล ที่พบว่า ตำแหน่งทางวิชาการของผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อความมุ่งมั่นใน

การสอน ซึ่งไม่สามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีปฏิบัติหน้าที่ในการจัด การเรียนการสอนได้ตามที่
ควรจะเป็น ซึ่งแตกต่างจากผลของศึกษาของ สิทธิกร อ้วนศิริ (2555: 69) ซึ่งพบว่า ตัวแปรคุณภาพ
ของครู ส่งผลโดยรวมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ
ศึกษาเป็นลบ (-0.25)

ในด้านคุณลักษณะของนักเรียน ผลของศึกษาของ สิทธิกร อ้วนศิริ (2555: 68) พบว่า ตัว
แปรคุณลักษณะของนักเรียนส่งผลทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติ
ธรรม แผนกสามัญศึกษามากที่สุด (0.84) และงานศึกษาของ มานะ สินธุวงษานนท์ (2550: 122) ซึ่ง
พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในระดับนักเรียน ได้แก่
กระบวนการพัฒนาตนเองและความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของตัวแปรคุณลักษณะของนักเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนมีการ
ส่งเสริมกิจกรรมสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แก่นักเรียน และนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนใน
ระดับมาก แต่มีอิทธิพลเป็นลบ คือ เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องด้วยปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนโดยภาพรวมค่อนข้างต่ำ เพราะฉะนั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาการเรียนการ
สอนเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนในภาพรวมสูงขึ้น ดังที่คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(2543 : 39) ได้กำหนดแนวคิดในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่ง
การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจะทำให้ประสบความสำเร็จ (Covey, 2003 : 13) ตลอดจนความ
กระตือรือร้นในการเรียนรู้ของนักเรียน ความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียนเป็นปัจจัยในการดำเนินงาน
ที่ทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ (Hoy and Miskel, 2005 : 274) และมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐานมีความสัมพันธ์กับความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียน (สมศักดิ์ สิ้นธุเวชญ์, 2542 : 21) ซึ่ง
โอคีฟและเบอร์เกอร์ (Edward J O’Keefe & Donna S. Berger, 1999 : 21–22) ได้กล่าวถึงการที่
คนเราจะประสบความสำเร็จในการเรียนการประกอบอาชีพและเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ ได้นั้นจำเป็นจะต้อง
รู้จักจัดการกับความรู้สึกรู้สึกการกระทำและความคิดของตนเองให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมเสียก่อน
ซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้การจัดการตนเอง เพราะความสามารถในการจัดการตนเองจะทำให้เกิดผลดี
ต่อเด็ก คือนักเรียนได้พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลาของตนเองอย่างมี
ประสิทธิภาพมีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถปรับปรุงแรงจูงใจและนิสัยในการเรียน มี
ความสามารถในการสื่อสารและมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีความรู้สึกหรือเจตคติเชิงบวก เป็น
นักเรียนที่มีความเป็นอิสระและจะมีความสุขมากขึ้น

ในด้านคุณภาพสื่อ ไพศาล สุวรรณน้อย (2552 : 8) ได้เสนอข้อเตือนใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า ไม่มีสื่อการเรียนการสอนใดที่เหมาะสมกับทุกจุดประสงค์การเรียนการสอน นอกจากนี้ สำราญ คุ่มกลิ่นวงศ์ (2548 : 1) พบว่า ปัญหาการใช้เทคโนโลยีการศึกษาปัญหาที่พบมากที่สุด คือ อาจารย์ไม่มีเวลาเตรียมสื่อประกอบการสอน ปัญหาการได้มาของสื่อ คือไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอนด้วยตนเอง นอกจากนี้การใช้สื่อการเรียนการสอนควรใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอน นอกจากนั้นแล้วยังมีข้อเสนอให้มีการพัฒนาความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อของครูและการจัดหาสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อการใช้งาน โดยการระดมทุนจากภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุน ด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 42-43)

ในด้านสภาพแวดล้อม มีข้อเสนอให้มีการวางแผนในการจัดสรรพื้นที่และปรับภูมิทัศน์ที่เน้นการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า แตกต่างจากผลของศึกษาของ สิทธิกร อ้วนศิริ (2555: 69) ซึ่งพบว่า ตัวแปรสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนส่งผลทางอ้อมต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเพียงเล็กน้อย (0.01)

ลักษณะของสถานศึกษาที่ดี ประกอบด้วย ความเพียงพอของพื้นที่ที่มีบริเวณอาคาร ห้องเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ความเหมาะสมในการเลือกที่ตั้งของสถานศึกษา ลักษณะของพื้นที่ การจัดห้องต่าง ๆ ความปลอดภัยมิให้เกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ มีการส่งเสริมในด้านสุขภาพและอนามัย การกำหนดเส้นทางหรือระยะทางจากบ้านมาสถานศึกษาหรือจากจุดต่าง ๆ ภายในบริเวณสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ผนังกันห้องหรืออุปกรณ์เครื่องใช้ให้ใช้ประโยชน์แก่งิจกรรมหลาย ๆ อย่าง มีการใช้พื้นที่อาคารอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้ผลเต็มที่ มีการวางแผนผังบริเวณ ออกแบบอาคารให้คุ้มค่ากับเงินที่ได้ลงทุนไปและเสียค่าบำรุงรักษาน้อย การขยายตัวของบริเวณและอาคารโดยมีการออกแบบที่เหมาะสม ขยายตัวได้ง่ายและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย และรูปร่าง การวางบริเวณสถานศึกษา อาคารและการตกแต่งภายในภายนอก เป็นที่ชื่นชมแก่ผู้พบเห็น รวมทั้งการ

บำรุงรักษาอาคารและสถานที่ให้สวยงามและสะอาดอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานศึกษาของ เก็จนกร เอื้อวงศ์ (2547 : 19-20) ศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ ประกอบด้วย ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย เช่นเดียวกับชุดิมา สัจจันันท์ (2549: 95-96) ศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์การบริหาร จัด การศึกษาตามอธยาศัยของวัดที่ประสบผลสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบทางการบริหาร ที่สำคัญหลาย ประการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ตั้ง สงบ สะอาด มีการจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อม เหมาะสมกับการเรียนรู้

ในด้านประกันคุณภาพภายใน จากการทดสอบไม่พบความสอดคล้องทางสถิติ แตกต่าง จากผลของศึกษาของ สิทธิกร อ้วนศิริ (2555: 69) ซึ่งพบว่า ตัวแปรการประกันคุณภาพภายในส่งผล ทางตรงต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นบวก เพียงเล็กน้อย (0.06) อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะให้โรงเรียนมีการวางแผนนโยบายและแผนพัฒนา โรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้ชัดเจน ซึ่ง สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545: 1-2) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ดีไว้ว่า เป็นระบบซึ่งมีทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ที่คาดหวังมี ทั้งระบบการพัฒนาคุณภาพระบบการตรวจติดตามคุณภาพและ ระบบการประเมินตนเอง เป็นระบบที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น โดยดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยการ ส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด มิใช่การควบคุมสั่งการจากต้นสังกัด ระบบประกันคุณภาพภายในต้อง ผสมผสานกับงานบริหารปกติ กล่าวคือ บูรณาการเชื่อมโยงกับการปฏิรูปการเรียนรู้ การสอน การ พัฒนาบุคลากรและการบริหารฐานโรงเรียน การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของทุกคน ทั้งใน สถานศึกษาและชุมชนภายใต้การนำและมุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ทำงานทุกภารกิจอย่างครบวงจรทั้งระดับบุคคลและหน่วยงานมีการวางแผนดำเนินการประเมิน และ ปรับปรุงงานอย่างสม่ำเสมอ การทำงานของทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าการบริหารจัดการ การสอนและ การเรียนรู้มุ่งสู่ผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ตลอด ชีวิต การดำเนินการประกันคุณภาพภายในที่ครบวงจร คือเมื่อถึงปีการศึกษา จะต้องมีการประเมิน ตนเอง เพื่อรวมสรุปยอดแล้วจัดทำเป็นรายงานประจำปี รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและสาธารณะทราบและผลประเมินจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการเรียนรู้และการ สอน โดยถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ต้องกำกับดูแลให้มีการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่องสอดคล้อง

กับ สุพัตรา ทรัพย์เสถียร (2547: 10) ศึกษา พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม ประกอบด้วย ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของบุคลากร และตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของโรงเรียนปัจจัยด้านลักษณะของสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย การบริหารและการปฏิบัติโดยตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย การบริหารและการปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาควรให้ความสำคัญและบริหารจัดการต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มากขึ้นโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเป็นเชิงนโยบายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาภาวะผู้นำให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ทั้งทางด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การระดมทรัพยากรทางการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้มากขึ้น อีกทั้งควรให้ความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน ซึ่งเป็นสามเณรในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจเพื่อที่จะรับการเรียนรู้ได้อย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละรูป อันจะนำไปสู่คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ ทั้งเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติสืบไป

2) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรจัดทำแผนกลยุทธ์ (strategy map) ตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ โดยยึดหลักคำสอน หลักพุทธธรรม ร่วมกับการพัฒนาด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารทั่วไป ด้านบริหารภาพรวม เพื่อให้เกิดเป็นสถานศึกษาที่ สืบ

ยะ คือ มีความสะดวกสบายเรียบร้อยและเหมาะสมกับตนเอง สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรสร้างเครือข่ายหรือประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับกลุ่มพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในการรับมอบถ่ายโอนนักเรียนที่มีปัญหา เพื่อเป็นการควบคุมด้านพฤติกรรมนักเรียน หรือถ่ายโอนนักเรียนจากสถานศึกษาระดับช่วงชั้นเดียวกัน เพื่อเป็นการสนองนโยบายการจัดการศึกษาภาคบังคับเรียนฟรี 15 ปี ตามนโยบายของรัฐบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1) ควรศึกษาตัวแปรที่อาจจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาแตกต่างออกไป เพื่อค้นหาคำตอบใหม่ ๆ เช่น ผู้ประเมินภายนอก ผู้รับการประเมินภายนอก วิธีการประเมินภายนอก ระยะเวลาการประเมินภายนอก เป็นต้น

2) ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มประชากรผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มากขึ้น ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อค้นหาคำตอบใหม่ ๆ จากประชากรที่หลากหลาย

3) ควรศึกษาสภาพปัจจุบันเปรียบเทียบกับสภาพที่พึงประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

References

- กรมสามัญศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). เส้นทางการสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย : แนวการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2554). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 13 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2547). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ บัณฑิตภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพมหานคร: ศุภ
สภาลาดพร้าว.
- ชุตินา สัจจามันท์. (2549). *รูปแบบ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการบูรณาการการศาสนากับการศึกษา
ของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีการจัดการศึกษาตามอัยยาศัย*. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทองทิพย์ วิริยะพันธุ์. (2550). *มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ บริษัท
สหธรรมิก.
- ทิตินา แคมมณี และคณะ. (2545). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย.
- พิชชาวริน ชนะคุ้ม และวรพิทย์ มีมาก. (2554). “การประเมินผลการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร”. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย
อลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์* 5, 2 (พ.ค.-ส.ค. 2554) 105-114.
- พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2547). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับ
บัณฑิตศึกษาของสถาบันราชภัฏ*. ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพรัช อรรถกามานนท์ และมัทนา โชควัฒนกร. (2552). *การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูป
การศึกษา*. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2552). *การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก :
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มานะ สินธุวงษานนท์. (2550). “ปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ”. *วารสารศึกษาศาสตร์*. พฤศจิกายน 2550; 18 (2).
- วิจิต นันทสุวรรณ. (2541). *รายงานการศึกษาวิจัย ประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.... ประเด็นบทบาทของชุมชนกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- สมชาย เทพแสง. (2547). “E-Leadership: ผู้นำการศึกษาในยุคดิจิทัล”. *วารสารวิชาการ*. 7(1): 55-
52.

- สมศักดิ์ สินธุรเวชญ์. (2542) “การประกันคุณภาพการศึกษา”. ใน *วารสารวิชาการ*, 1 (4), 2542, 30–36.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน พงษ์จำนง. (2547). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สิทธิกร อ้วนศิริ. (2555). “การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 17(1), 63.
- สุพัตรา ทรัพย์เสถียร. (2547). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้โมเดลสมการโครงสร้างกลุ่มพหุ*. วิทยานิพนธ์ปรัชญามหาบัณฑิต. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *แนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ TQA*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำราญ คุ่มกลั่นวงษ์. (2548). *การศึกษาปัญหาความต้องการ และการใช้เทคโนโลยีการศึกษา ของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ความเป็นเลิศทางการสอน มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- อรนุช โชพิมพ์. (2556). “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 1(2) :25-35.

Covey, S.R. (2003). *First Thing First : สำคัญกว่าทำก่อน*. อมรรัตน์ ศรีสุรินทร์ แปลและเรียบเรียง). กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

original work published in Franklin Covey Company in 1994.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G.. (2005). *Education Administration Theory*. Research and Practice. Theory, Research and Practice. (3rd, ed.). New York: McGraw-Hill.

O’Keefe Edward J. and Berger Donna S. (1999). *Self-Management for College Student*. New York: Partridge Hill Publishers.